

Pamiętaj

OCHRONA CZYNNNA — jest to sposób ochrony przyrody polegający na wykonywaniu zabiegów ochronnych, które mają na celu przywrócenie siedlisku jego pierwotnego, naturalnego charakteru poprzez budowę zastawek i wałów zatrzymujących wodę na torfowisku, usuwanie drzew sosny zwyczajnej z kopuły oraz edukację społeczeństwa

Jak dojechać?

Jedziemy z Nowego Targu drogą krajową (DK 49) w kierunku Bukowiny Tatrzańskiej, następnie skręcamy na lotnisko. Przed jego zabudowaniami skręcamy w prawo i docieramy do parkingu będącego początkiem ścieżki edukacyjnej.

Współrzędne GPS od początku ścieżki: **20° 02' 20,27" E**
49° 27' 55,58" N

Ścieżki edukacyjno-rekreacyjne

Czas przejścia ścieżką edukacyjną: **ok. 45 min.**

Czas przejścia wyznaczoną trasą nordic walking: **ok. 1,5 godziny.**

www.nowy targ.krakow.lasy.gov.pl

Co można zobaczyć?

Spacerując po ścieżce edukacyjnej w rezerwacie „Bór na Czerwonym” naszą trasę rozpoczynamy w lesie (rośnie tu sosna pospolita rasy podhalańskiej) z pozostawionym w nim martwym drewnem. Drewno takie jest bardzo cenne przyrodniczo, gdyż jest ono miejscem życia dla tysięcy gatunków bakterii, grzybów, roślin i zwierząt.

Im bardziej zbliżamy się w stronę kopuły, tym las staje się rzadszy, a podmokły teren dna lasu porastają poroście mchu. Najczęstszym z nich jest torfowiec, który dzięki specjalnej budowie może zatrzymywać duże ilości wody. Panujące na torfowisku warunki są bardzo trudne dla występujących tu roślin, gdyż gleba jest bardzo uboga w składniki pokarmowe. Są jednak gatunki, które bardzo dobrze radzą sobie w tych specyficznych warunkach, jak: bagno zwyczajne, żurawina błotna oraz borówki brusznica i bagienna.

Jednak najwięcej emocji wśród odwiedzających wzbudza zawsze mała roślinka okrągłolistna jedna z nielicznych w Polsce roślin mięsożernych. Na powierzchni jej liści znajdują się włoski pokryte kropelkami słodkiej i lepkiej cieczy, do której przyczepiają się drobne owady. Roślinka „polując” uzupełnia braki azotu wynikające z ubogiej gleby torfowiska. Idąc dalej ścieżką dochodzimy do kopuły torfowiska, która prawie w całości porośnięta jest karłowatymi drzewami. Do dziś naukowcy spierają się czy są to osobniki kosodrzewiny, czy sosny drzewokosej (mieszanka sosny zwyczajnej z kosodrzewiną). Spór ten mogą już rozwiązać tylko szczegółowe badania genetyczne. Baczni i wytrwali obserwatorzy podczas wycieczki na torfowisko mają szansę zobaczyć zmięty zygakowatą (jedynego w Polsce jadowitego węża), a w rowach kumaka górskiego i traszkę. Na kopule torfowiska często odpoczywają sarny, a po niebie fruwną bociany czarne i myszołowcy.

Od wielu lat ścieżka edukacyjna na rezerwacie „Bór na Czerwonym” cieszy się ogromną popularnością wśród mieszkańców Nowego Targu, którzy chętnie odwiedzają tu miejsce. Przyjeżdżają tu też turyści udający się w Tatry. Bardzo licznie rezerwat odwiedzają grupy szkolne. Dzieci i młodzież chętnie uczestniczą w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez leśników z Nadleśnictwa Nowy Targ.

Czy wiesz, że...

Roślinka jest jedną z nielicznych w Polsce roślin mięsożernych, chociaż ma zaledwie 10 cm wysokości potrafi „zapolować” na małą muszkę.

Jeden kilogram wysuszonego mchu torfowca może wchłonąć aż kilkanaście litrów wody.

Torfowiska Drawsko — Nowotarskie zaczęły się tworzyć już 8 tysięcy lat temu, są najstarszym żywym pomnikiem przyrody w Polsce.

Grubość zalegającego torfu w rezerwacie wynosi 3 — 4 m.

W sprzyjających warunkach złoże torfowe przyrasta o 1 mm w ciągu roku.

Torfowisko wysokie to teren o stałym, bardzo silnym uwilgoceniu, zasilane tylko przez wody opadowe, w Polsce występuje bardzo rzadko, stanowiąc zaledwie 10% wszystkich torfowisk.

Torf to osad organiczny, zbudowany z obumarłych szczątków roślin.

Nadleśnictwo Nowy Targ

dofinansowano ze środków

ISBN 978-83-941677-2-1

Opracowanie merytoryczne Agnieszka Zajac. Mapa przygotowana przez Daniela Kuspera. Na okładce wykorzystano fotografię Janusza Leśniaka. Opracowanie graficzne Marcin Ozorowski.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

1925-2015

Bór NA CZERWONEM W NOWYM TARGU

• Torfowisko „Bór na Czerwonym” jest cennym w skali Europy obiektem przyrodniczym. Przerwało ono jako jeden z najbardziej naturalnych fragmentów rozległych kiedyś torfowisk Kotliny Drawskiej — Nowotarskiej. Nie bez powodu już w 1925 roku powołano rezerwat, o którego utworzenie zabiegał wybitny botanik i pionier ochrony przyrody w Polsce, prof. Władysław Szafer.

• W czasach II wojny światowej naziści wykorzystując ludność żydowską, na ogromną skalę eksploatowali złoża torfu przyczyniając się w ten sposób do degradacji całego siedliska. Proceder ten został zatrzymany dopiero kilka lat po zakończeniu wojny. Teren, na którym wytyczono kiedyś rezerwat został w 1948 roku przekazany pod opiekę Nadleśnictwu Nowy Targ, które do dziś sprawuje nad nim nadzór.

• Od 2009 roku na terenie rezerwatu „Bór na Czerwonym” znajduje się ścieżka edukacyjna, która dzięki wybudowanym na niej podestom umożliwia zwiedzanie go również osobom niepełnosprawnym ruchowo. Na jej końcu znajduje się platforma widokowa, z której można podziwiać kopułę torfowiska, Tatry i Gorce. Teren rezerwatu to dziś ponad 114 ha. Jest objęty dodatkowo ochroną w ramach obszarów Natura 2000 „Torfowiska Drawsko — Nowotarskie”.

• Nadleśnictwo Nowy Targ w porozumieniu z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Krakowie od wielu lat prowadzi na terenie rezerwatu zabiegi, które mają na celu przywrócenie temu miejscu pierwotnego, naturalnego charakteru. Silnie zdegradowane przez człowieka niegdyś torfowisko wymaga rozsądnej prowadzonej ochrony czynnej. Budowa zastawek oraz wałów zatrzymujących odpływ wody przyczynia się do zwiększenia wilgotności terenu, a usunięcie z kopuły torfowiska sosny zwyczajnej powoduje ponowne pojawienie się charakterystycznych dla tego terenu roślin.

2-4 graczy porusza się wyznaczonym szlakiem od pola START do pola BAZA zgodnie z punktami rzuconej kostki do gry oraz 12 wskazówkami poniżej zamieszczonego regulaminu.

Bór na Czerwonym w Nowym Targu to unikalne miejsce pełne wielu walorów przyrodniczych. Jest to jedyny rezerwat torfowiskowy - leśny w polskiej części obfitującej w torfowiska Kotliny Drawsko - Nowotarskiej. Powstał już w 1925 r. zachowując zróżnicowane i dobrze wykształcone biocenozy leśne, przejściowe i torfowiskowe. Swoją nazwę zawdzięcza glonowi *Zygonium ericetorum*, którego plecha w okresie jesieni ma barwę czerwoną. Najcenniejszym bogactwem są tutaj: sosna drzewokosa, sosna zwyczajna rasy podhalańskiej, storczyk-kukułka plamista, podbiałek alpejski, widłak goździsty i widłak jałowcowaty, bocian czarny, kumak górski, traszki oraz przepiękna rosiczka okrąglistna.

gra planszowa

Szlakiem Rosiczki

BÓR NA CZERWONEM

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY ISBN 978-83-941677-1-4

I	WYWAŁ	Drogę zablokowało ci powalone przez wiatr drzewo musisz je obejść.
2	KĘPY NA BAGNIE	Skacząc po kępach roślinności poślizgnąłeś się i przemoczyłeś buty. Musisz wrócić się na START.
3	PODEST	Spacerujesz po rezerwacie wyznaczoną ścieżką w nagrodę otrzymujesz dodatkowy rzut kostką.
4	PLATFORMA	Zatrzymałeś się aby obserwować torfowisko i podziwiać panoramę Tatr. W nagrodę otrzymujesz dodatkowy rzut kostką.
5	KOPUŁA TORFOWISKA	Wszedłeś na kopułę torfowiska — jest to zabronione, za karę musisz iść okrężną drogą.
6	MIEJSCE ODPOCZYNKU	Postanowiłeś odpocząć, czekasz jedną kolejkę.
7	GNIAZDO BOCIANA CZARNEGO	Sposzyłeś bociana siedzącego na gnieździe, czekasz 2 kolejki.
8	STANOWISKO ROSICZKI	Dostrzegłeś rosiczkę, chronioną roślinę mięsożerną, w nagrodę otrzymujesz dodatkowy rzut kostką.
9	RÓW Z WODĄ	Zatrzymał cię rów z wodą, tracisz kolejkę.
10	ŚMIECI	Zebrałeś śmieci, które zostawili w rezerwacie inni turyści, w nagrodę przesuwasz się o 3 pola do przodu.
11	GŁĘBOKI JAR	Wpadłeś w głęboki jar, czekasz 2 kolejki.
12	BAZA	Ukończyłeś swoją wyprawę po rezerwacie, w nagrodę otrzymujesz tytuł TROPICIELA ROSICZKI .